

ДУ «Інститут епідеміології та інфекційних хвороб ім. Л.В.Громашевського НАМН України» (надалі - Інститут) має багатолітній досвід у вивченні проблеми грипу. Враховуючи це, одним з пріоритетних напрямків наукових досліджень Інституту є етіологічне прогнозування епідемій грипу в країні.

В основі створення прогнозу лежить детальне вивчення особливостей попередніх епідемій з урахуванням їх етіології, антигенних і генетичних характеристик вірусів грипу, що циркулювали, а також аналіз ситуації з грипу у світі за даними ВООЗ та світових центрів грипу.

Минулий сезон грипу в Україні (2014-2015 рр.) та в країнах Північної півкулі мав свої особливості. По-перше, епідемічний процес мав середній рівень інтенсивності. По-друге, переважним збудником епідемії, як в країнах Західної Європи, так і Північної Америки, а також – в більшості в країн Східної Європи були віруси грипу А(Н3N2). В Україні та Грузії, навпаки, переважним збудником епідемії був вірус грипу В генетичної гілки В/Ямагата. В нашій країні реєструвалася епідемічна хвиля підйому захворюваності з піком на 9-му тижні 2015 року, хоча перевищення епідпорогу в переважній більшості міст, як і переднього сезону, не спостерігалось.

Минулого епідемічного сезону переважними збудниками епідемічного підйому грипу в Україні були віруси грипу, подібні до В/Массачусеттс/2/2012 та В/Пхукет/3073/2013, а також - А/Каліфорнія/7/2009(Н1N1)pdm. Вірус А/Швейцарія/9715293/2013 (Н3N2), що був новим для населення нашої країни, був представлений у меншості.

Кількість лабораторних підтверджень грипу на тижні піку епідемічного підйому грипу у масштабах країни, за даними системи дозорного епідеміологічного нагляду, складала до 80 % (як методом ПЛР, так і методом вірусовиділення на культурі клітин).

Всього в країні минулого епідемічного сезону було виділено 376 ізолятів вірусу грипу, причому 271 з них – системою дозорного епідеміологічного нагляду та 105 – системою рутинного нагляду. 64% усіх виділених в сезоні вірусів грипу належали до типу В, а 36% - до типу А. З усіх вірусів грипу типу А, що були виділені, 2/3 належали до підтипу А(Н1N1)pdm, а ще 1/3 – до підтипу А(Н3N2).

У 12 ізолятів цього епідемічного сезону у світових центрах грипу перевірено наявність резистентності до визнаних у світі противірусних препаратів – осельтамівіру та занамівіру. Жоден з українських ізолятів вірусу грипу не був до них резистентним. Світові дослідження резистентності вірусів грипу до противірусних препаратів свідчать, що частка резистентних до осельтамівіру та занамівіру штамів не перевищує 1,2%, у той час, як до амантадину/ремантадину 100% сучасних вірусів грипу типу А є резистентними.

Отже, спираючись на проведені в Інституті багатопланові дослідження та враховуючи ситуацію, яка склалася у світі з грипу, у наступному епідемічному сезоні 2015-2016р. в Україні прогнозується переважна циркуляція вірусів грипу А(Н3N2), а саме – вірусу, подібного до штаму А/Швейцарія/9715293/2013, який поки що повністю не проявив у нашій країні свої епідемічні потенції. Не виключена можливість циркуляції вірусів грипу, подібних до А/Каліфорнія/7/2009 (Н1N1)pdm та В/Пхукет/3073/2013 генетичної гілки В/Ямагата але їх роль в епідемічному процесі буде другорядною.

Слід звернути увагу, що всі ці три штами увійшли до складу актуальних сезонних вакцин проти грипу для країн Північної півкулі на сезон 2015-2016 рр. як такі, що рекомендовані ВООЗ для виробників грипозних вакцин, а саме:

- А/Каліфорнія/7/2009 (Н1N1)- подібний вірус;
- А/ Швейцарія/9715293/2013 (Н3N2)- подібний вірус;
- В/Пхукет/3073/2013 -подібний вірус.

Рекомендовано в передепідемічному сезоні 2015-2016 рр. проводити щеплення осіб, які належать до груп ризику щодо несприятливих наслідків грипу, зареєстрованими грипозними вакцинами з метою уникнення ускладнень та можливих летальних випадків. До них належать: особи старше 65 років; хворі будь-якого віку, що перебувають у стаціонарних медичних установах; вагітні; діти віком до 3-х років; діти та підлітки, що одержують тривалу терапію ацетилсаліциловою кислотою; пацієнти з хронічними захворюваннями легенів або серцево-судинної системи; пацієнти з порушенням обміну речовин, включаючи цукровий діабет; хворі на стафілококову інфекцію; пацієнти з імунною недостатністю; пацієнти з ожирінням. Серед осіб, які належать до групи епідемічного ризику, котрим рекомендована щорічна вакцинація проти грипу, найсуттєвішою є медичні працівники.

Завідділом респіраторних та
інших вірусних інфекцій
д.мед.н.

А.П. Міроненко